

דברי הכפר

ישראל במלחמה

אַחֲרֵי הַחֲגִים / עִידֵית בֶּרֶק

נִגְמְרוּ הַחֲגִים.
אֲנִי מִבְקֶשֶׁת מִן הַחַיִּים
לָקוּם עַל רַגְלֵיהֶם
וּלְהַמְשִׁיךְ לָלֶכֶת.

השיר האחרון שחותם את חגי תשרי.

תודה לרוני קארו חברתנו ל'חיבוק' 🌸

גיליון מס. 2880 * יז סיוון תשפ"ה * 13 ביוני 2025

כפר הנשיא * עלון פנימי

עורכת: דורית צחור dorittb1963@gmail.com

צערם של מינים נכחדים

תערוכה שלי בגלריה טובה אוסמן בתל אביב, הפתיחה בשבוע הבא

העבודות לתערוכה "צערם של מינים נכחדים" נעשו מתוך חרדה קיומית גדולה. ראשית מתוך חרדה מולדת שנמצאת אצל בני הדור השני לשואה שספגו אותה משתיקת הוריהם. על החרדה הזאת נוספה חרדה מהתמוטטות התרבות המערבית בעולם בכלל ובמדינת ישראל בפרט.

החרדה הקיומית המשולבת הזאת התחדדה מאוד בעקבות השבעה באוקטובר 2023, ומאז רק הלכה והתרבדה ונעשתה רבת מימדים והיקף באופן מאיים וחונק, בתוך מדינה קיצונית שמקדשת את המוות ולא את החיים.

וכן, צערם של מינים נכחדים מכיל בתוכו לא רק את צערם של בעלי החיים שנכחדו זה מכבר, או נכחדים ממש כעת, אלא גם את צערם האנושי של בני האדם שחשים שההכחדה מאיימת גם על תפיסת עולמם ואמונותיהם. יותר ויותר קשה בימינו להשתדל להיות איש במקום שאין בו אנשים.

מן הסתם רוב העבודות אם לא כולן, נעשו מתוך תחושה קשה ונוקבת שמוטל עלי לתת ביטוי לתחושת ההיכחדות הדוחקת בחברה האנושית, ולתעד את ההווה המתרקמת בדמדומי התרבות השוקעת.

וכן יש גם הרבה הוד בחורבות של תרבות שנכחדה, כמו בציורים של קספר דוד פרידריך, שכאשר אתה מתבונן בהם אתה מתמלא ערגה רומנטית אל מה שכבר איננו. או בקירות המצויירים להפליא שהיו קבורים תחת האפר הוולקני בעיר פומפיי. ציורים מרהיבים ומלאי חיים של משהו שחדל מלהתקיים כבר מזמן.

אבל יש כאן עוד משהו. העולם הוא אמנם מת, אך הציורים נותרו להעיד "שכך היה פה פעם". ואנחנו נמלאים עצב ענוג ומזילים דמעה של רחמים על העולם ההוא שנגזז וגם קצת על עצמנו, אך בתוך תוכנו אנו יודעים ביושר ובוודאות שאיננה מתכסה ואיננה מתכסה, כי זה מה שבעצם קורה תמיד כאשר האנך הופך לפתע להיות לאנכרוניזם, כאשר מה שהיה והעניק לנו ביטחון וודאות בעולם, לא ישוב עוד להיות כפי שהיה, לעולם.

ועוד כמה מילים על המדיום שהוא גם המסר

אני יוצר רב תרבותי. זאת אומרת שאני מרבה ליצור בהרבה מדיומים. אני כותב פרוזה, ספרי הראשון ראה אור בהוצאת הקיבוץ המאוחד בשנת 89. אני כותב שירה, חמישה קובצי שירה ראו אור עד היום בהוצאות שונות. את שלושת הספרים האחרונים הוצאתי לאור בהוצאת 'עמדה'. פלשתי גם לתחום התיאטרון, מחזה בפסטיבל עכו בשנת 87 והצגה ב"הבימה" בשנת 98. לצד כל אלה מאז שאני זוכר את עצמי המדיום שאני מרגיש בו הכי בבית הוא הציור, שבאמצעותו אני מגיב ללא הרף על האירועים והמכשולים שהעולם מעמיד בפני, כמו שהוא עושה זאת לפני כל האדם. כמו כן אני מרבה לשוחח בעבודות שלי עם אמנים שמתו לפני המון שנים, וכאלה שהלכו לא מזמן. ומרבה להתייחס ביצירתי למקורות תנ"כיים ותלמודיים, ולשדים שמגיחים מהם על מנת לפגוע וכאלה אחרים הבאים לרפא.

בשנים האחרונות, אולי כבר יותר מעשר שנים לפחות, אני מצייר בתוכנת פיינט במחשב. לא פוטושופ. מצייר באמצעות כל האמצעים הווירטואליים שהתוכנה מעמידה לרשותי: מכחולים, פחם, עיפרון, אייר בראש ועוד. כאשר אני מסיים את העבודה אני שולח את הקובץ למפעל קטן שמדפיס לי אותו בצבעי שמן על בד. יש בזה גם אמירה חתרנית לגבי מהו "מקור" ומהו "העתק". הפילוסוף ולטר בנימין עסק בזה לא מעט.

זהו סוג של 'פקטורי', קצת כמו אנדי וורהול אבל מטעמים שונים. בעיקרון הדבר שאני מתגעגע אליו יותר מכל הוא ריח הטרפנטין. לאחר געגועים הרבה פתרתי את הסוגייה בכך שהנחתי צנצנת קטנה של טרפנטין ליד מסך המחשב, ובכל פעם שאני מתגעגע אני פותח את הצנצנת מריח ונותן מענה לכאב הרפאים שהוא מעורר בי.

פינת הקריטורה השבועית:

מזל טוב ושפע ברכות

בן נולד להורים המאושרים
נשואה ורביב מרקוסון
נכד לג'נין ופלוא מרקוסון
נין לבת שבע מרקוסון
ויקרא שמו בישראל - יובל

שפע ברכות
לכל בני המשפחה.

אנו מאחלים לכם שתגדלו אותו

באושר, נחת והרבה אהבה

• הבינה המלאכותית

כל מי שיכול לדבר, כל מי שיכול לכתוב, מדבר או כותב על בינה מלאכותית. יש אלה שמדברים על היתרונות העצומים ואלה שמדברים על האיומים ועל הסכנות. אז גם אני מדברת על בינה מלאכותית, למה לא? רק כמה משפטים.

עם כל מה שאני יודעת על הנושא הוא שהבינה המלאכותית יכולה להחליף הרבה תהליכים, ולחסוך הרבה עבודה, אבל לא יכולה להחליף דיאלוג פנים אל פנים, שיחה בארבע עיניים, הבנת רגשות בלי מלים והבעת אמפתיה. שמעתי שיש תכנה שיכולה להחליף טיפול נפשי, אבל מה שהתכנה יכולה להציע הוא סדרה של שאלות, ואולי כל השאלות שצריכות להשאל, ובמידה רבה גם לנתח את התשובות, אבל המכונה והתכנה אינן יכולות להחליף את המבט של מטפל שמסתכל אל המטופל לעיניים.

גם בתחום של כתיבת מאמרים או עבודות שבהן הכותב מוריד את העבודה ישירות מהתוכנה, כבר היו דברים מעולם. העתקות היו כבר מזמן, ולא מעט אנשים גם התפרנסו מכך שהם כתבו עבודות עבור סטודנטים. ושוב גם כאן, אין תחליף לדיאלוג. יחד עם הגשת העבודה יכול להיות תהליך של "הגנה" עליה. הבוחן או המורה, בשיחה עם מגיש העבודה צריך להתרשם מכך שהכותב אכן למד והפנים את מה ש"כתב" והגיש. התהליך הזה קיים לא רק בדוקטורטים, אלא אפילו היה נהוג, בזמני, לגבי עבודות גמר של תלמידי י"ב, כאשר בנוסף לעבודה בכתב הייתה גם פגישה עם בודק חיצוני אשר שוחח עם הכותב על מנת לעמוד על מידת האוטנטיות של העבודה.

אין ספק שהבינה המלאכותית משנה את עולמנו, אבל עדיין אנחנו נשארים בני אנוש, וטוב שכך.

• 40 שנה לאסון "הבונים"

אסון הבונים ארע כאשר אוטובוס של תלמידי כתר ז' מבית הספר ברנר בפתח-תקווה, נסע לטיול בר מצווה. בצומת בין הדרך שעליה נסע האוטובוס לבין פסי הרכבת, אחרי שהנהגת עצרה לפני המפגש, ואז, מבלי שראתה את הרכבת המתקרבת המשיכה בנסיעה ועלתה על הפסים. כתוצאה מההתנגשות, נהרגו 22, ביניהם 19 מתלמידי הכתר, המחנכת, אמא מלווה והנהגת עצמה.

הילדים שנשארו בחיים הם היו כבר בני 53, חלקם אולי כבר סבים או סבתות לנכדים, אבל הטראומה היא לא עוזבת אותנו וודאי לא אותם ולא את משפחותיהם, חבריהם וכל מי שהכירם.

בעקבות התאונה הזאת, ננקטו הרבה צעדים להקטנת הסכנה במפגשים בין דרכים למסילת הברזל. שאלתי את chatgpt (זה של הסעיף הקודם) מה הייתה השפעת הצעדים האלה, וזאת הייתה תשובתו:

השפעת צעדי הבטיחות ברכבת ישראל לאורך השנים הייתה משמעותית. **שדרוג מערכות הבקרה והניהול** סייע לשיפור השליטה בתנועת הרכבות ולמניעת התנגשויות. **הכנסת קרונות חדישים** עם מערכות בלימה מתקדמות הפחיתה את הסיכון לתקלות. **שיפור תשתיות המסילה** והפרדות מפלסיות צמצמו את מספר התאונות במפגשי מסילה-כביש. בנוסף, **הגברת הפיקוח וההכשרה** של צוותי הרכבת תרמה לשיפור המודעות והתגובה למצבי חירום. צעדים אלו יצרו מערכת בטיחותית מתקדמת יותר, שהובילה לירידה משמעותית במספר התאונות לאורך השנים.

עד כאן דברי האפליקציה.

לגבי 22 המשפחות שעולמן חרב עליהן לפני 40 שנה אין כאן נחמה, ויחד עם זה, כך צריך לפעול אחרי אסון.

שבת שלום, ועדיין אני מקווה שבשבוע הבא כבר נהיה עם כל החטופים בבית.

תמר וולפין

פִּינֶת הַהֶנְצָחָה / דוד אלמן

יְהִי זְכוֹר בְּרוּךְ

צבי לוֹינְסוֹן ז"ל - (5/3/1987 - 25/6/1918)

על צבי ידוע לי רק מעט: הוא שרת בחיל ההנדסה של הצבא הבריטי. שרת בצרפת עירק סוריה ולבנון. צבי הגיע עם קבוצת המייסדים. לי ידוע על צבי שהיה בעל ידי זהב בשטח הנגרות - עבודות נפלאות! בזמנו "סחבנו" טרטור קטן מהמוסך ועשינו איתו סיבובים ופתאום ראינו את צבי מתקרב. קפצתי מהטרקטור שהמשיך להסתובב ללא נהג. צבי עבר ממש ליד ולא אמר מילה ואולי בכלל לא ראה. זה זכרון משעשע שיש לי מצבי ז"ל. למרות מיעוט המידע שבידי, צבי בהחלט נחשב לאבן יסוד שלנו בכפר הנשיא.

<https://khbbm1.wixsite.com/1987-01>

הביא דוד אלמן - פניות כלשהם הפנו אלי - רק לא בטלפון (בעיית שמיעה)

שירי מלחמת חרבות ברזל

ענר אליקים שפירא (12.3.2001-7.10.2023) היה לוחם סיירת הנח"ל שעזר להציל את חייהם של תשעה אנשים שברחו מהטבח בפסטיבל נובה ומצאו מחסה במיגונית ליד רעים. שפירא היה מוזיקאי ואמן. לאחר מותו הוציאה משפחתו לאור חלק מהשירים שהקליט במיני אלבום.

זהו שיר אחד שענר כתב:

יונה

מילים ולחן: ענר שפירא

רוצחים אנשים ברחוב שלי
מפחד
לא שומעים את זה בקול שלי?
מנסה להתרכז בחצי המלא בכוס שיט
שוב רקטות באוויר נכנס לחדר
דלת מפלדת אל חלד לא מרגיש שאני חלק
אבל להרים תנשק לא יגרום לי להרגיש שכן
שנים אני חולם לראות הכל פה שקט אין
מנוחה במדינה שלי לאפחד
ילדים בעוטף במקלט על התחת
בגדה חיים על פחד
גדלתי ככה מה חדש
עוד כמה מתים
אתה לא מותש?

עומר טל	13.6
רז מאור	
זואי נידם	
אליה צוקר	14.6
יוגב בר אילן	
תמר מאור	
ניקולס רוז	15.6
דריה הלל שוורץ	
לני יודאיקין	16.6
רחלי פוקס	
מרים מעין	
אריאל אזולאי	
זואי שולץ	17.6
גבי אורן	18.6
שוני ואלך	
עדי וולפסון	
הודיה דבולט	19.6

סיפור לשבת

שיעור חשוב לחיים:

"אתה עוזב את הבית הזה. ואני לא רוצה שתחזור".

זה כל מה שהוא שמע. לא היה ויכוח. בלי צעקות. סתם משפט יבש... ודלת נסגרת. סבתא שלו. - אותה אישה שגידלה אותו מאז שהיה ילד... עכשיו זורקת אותו החוצה כאילו הוא זר.

סבא שלו, שהיה עד לארוע, היה המום. "מה את עושה? למה את זורקת אותו ככה? הוא הנכד שלך!"

אבל היא לא אמרה מילה נוספת. היא פשוט הסתובבה ונעלמה לתוך הבית.

הוא לא הבין. גם לא השכנים. אף אחד לא הבין.

הילד, חסר מטרה התחיל ללכת. הוא לבש את אותם בגדים שהוא לבש כשהלך לחנות באותו אחר הצהריים.

בלי כסף. בלי טלפון. בלי מפתחות.

קודם הוא הלך לחבר.

"האם יש לכם מקום שאוכל לגור בו?" שאל.
"לא"...

"העיפו אותי מהבית".

"אני מצטער. אבל ההורים שלי לא נותנים לאף אחד להישאר אצלי. בכנות... אני לא יכול לעשות כלום בשבילך".

הוא המשיך ללכת.

חבר אחר ראה אותו מגיע.

"הכל בסדר? קרה משהו?"

"אין לי לאן ללכת. אני יכול להישאר איתך לכמה ימים?"

"ומה אתה הולך לעשות כאן? אין לך כסף. אתה לא יכול לשלם על כלום."

"לא... אין לי כלום."

"אז אני מצטער. אתה לא יכול להישאר אצלי".

הילד השפיל מבט והמשיך הלאה.

הוא חיפש את החברה שלו. הוא חיבק אותה והסביר מה קרה.

היא דאגה, הלכה לדבר עם ההורים שלה... וחזרה ודיברה בשקט:

"ההורים שלי אומרים שאתה לא יכול להישאר. ואני... גם אני לא יכולה לעשות כלום.

אני מצטערת, אהוב... אבל זה פשוט לא הולך לעבוד. לא ככה".

והוא נשאר לבד. לגמרי לבד.
הוא ישב עצוב ומאוכזב על ספסל, הביט לשמיים וחשב: נתתי הכל בשביל אנשים
שעכשיו לא נותנים לי כלום.

שעות עברו. וכשהוא חשב שאף אחד לא יבוא לחפש אותו... סבא שלו הופיע.
"בוא נלך הביתה", הוא אמר.
הוא לא רצה. "בשביל מה? כדי שתוכלו לזרוק אותי שוב?"
"בבקשה, סמוך עלי. פשוט תבוא".

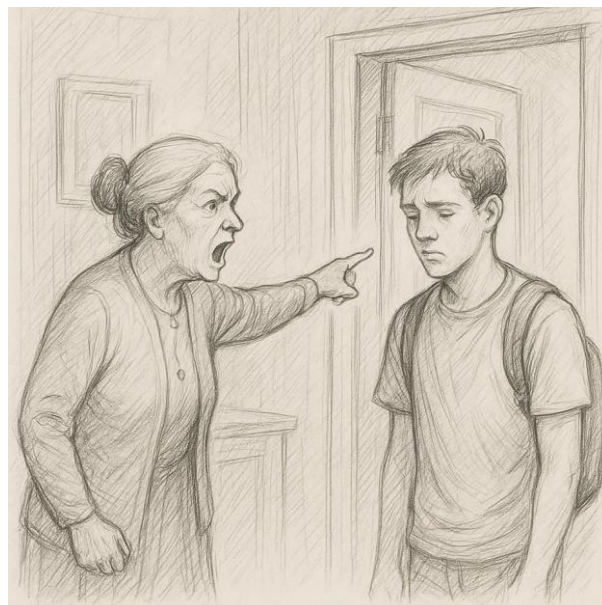
הוא נכנס לרכב. שקט מוחלט לאורך כל הדרך. כשהם הגיעו, סבתא שלו רצה לחבק
אותו. הוא נסוג אחורה.
ואז הסבא הושיב אותו ודיבר ברוגע: "סבתא שלך לא עשתה את זה מתוך אכזריות.
היא עשתה את זה מתוך אהבה. היא רצתה שתראה במו עיניך... שיש חברים
שעומדים לצידך רק כשיש לך מה להציע להם.

חשבת שאתה מוקף בחברים". האמנת שיש לך מערכת יחסים יציבה. אבל היא
ראתה דברים שלא רצית לראות - אנשים שניצלו אותך, שניצלו אותך... שהיו שם רק
כשנתת, אבל לא כשאתה היית צריך". "והיא הייתה צריכה לגרום לך לראות את
האמת".
הילד התחיל לבכות.

הסבתא התקרבה. "זה שבר לי את הלב לעשות את זה... אבל אני אוהבת אותך יותר
מדי מכדי לתת לך להמשיך להאמין לשקר".
הוא חיבק אותה. חזק. כמו שהוא עשה כשהיה ילד. והוא הבין משהו שאי אפשר
ללמד במילים.

מוסר השכל:

לפעמים, האדם שאוהב אותך הכי הרבה, הוא זה שאמיץ מספיק לנער אותך...
לפתוח את העיניים. כי כשיש לך משהו, כולם באים, אבל כשאין לך כלום אתה מגלה
מי באמת שווה את זה. מי אוהב אותך... ולא בשביל מה שאתה נותן, אלא בשביל מי
שאתה. והאמת הזו, גם אם היא כואבת, היא מחזקת אותך.

נטפונג נחטף בחיים לרצועת עזה מקיבוץ ניר עוז בטבח 7 באוקטובר 2023, ונרצח בסמוך לפרוץ המלחמה על-ידי ארגון הטרור "כתאאיב אל-מוג'אהדין" שהחזיק בו בשבי. מדובר באותו ארגון שהחזיק בחטופים גדי חגי וג'ודי ויינשטיין חגי, שנרצחו

בטבח 7/10 וגופותיהם חולצו גם כן.

עד כה הוגדר נטפונג כחלל שיש "חשש כבד לחייו", וכעת קיבלה משפחתו את הבשורה המרה, אחרי שגופתו זוהתה באופן סופי במכון לרפואה משפטית. הוא היה בן 36, נשוי ואב לילד בן 7 - וויראפאת.

יאיר יעקב (59), המכונה יאיא, עבד במוסך של קיבוץ עלומים והיה איש משפחה ואדמה. הוא נרצח בריות בעת שהחזיק את דלת הממ"ד בביתו בניר עוז וגופתו נחטפה. לצידו נחטפו גם בת זוגו מירב טל, ושני בניו הצעירים אור ויגיל, שחזרו כולם בעסקה בנובמבר 2023.

כמו כן, חולץ עוד חלל ששמו טרם הותר לפרסום.

יהיה זכרם ברוך

53 חטופים וחטופות נמצאים כבר 616 ימים בשבי

